

Sectoraal comité voor de Federale Overheid

Beraadslaging FO nr 19/2015 van 19 juni 2015

Betreft: Aanvraag van het Federaal Planbureau om persoonsgegevens te kunnen opvragen bij de FOD Financiën (AF-MA-2015-027)

Het Sectoraal comité voor de Federale Overheid;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid de artikelen 31 *bis* en 36 *bis*;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 december 2003 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van het Federaal Planbureau, ontvangen op 10/03/2015;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Fedict op 19/05/2015;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 19 juni 2015, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Het Federaal Planbureau (hierna "de aanvrager") is een instelling van openbaar nut. Het maakt studies en vooruitzichten over economische, sociale en milieubeleidskwesties. Daartoe verzamelt en analyseert de aanvrager gegevens, verkent het de mogelijke evoluties, identificeert het alternatieven, evalueert het de gevolgen van beleidsmaatregelen en doet het voorstellen. Zijn wetenschappelijke deskundigheid staat ter beschikking van de regering, het parlement, de sociale partners en nationale en internationale instellingen.
2. Om de aanvrager in staat te stellen de economische en sociale vergrijzing te onderzoeken, en meer specifiek om de werkzaamheden voor de Studiecommissie voor de Vergrijzing te ondersteunen, werd een dynamisch microsimulatiemodel "MIDAS" ontwikkeld. Met dit model tracht de aanvrager de reeds bestaande evaluaties in verband met de mogelijke kostprijs van de vergrijzing voor België aan te vullen met verdelingsgegevens. Dit laatste impliceert dat de aanvrager tracht te voorspellen wat op termijn de plaats van pensioengerechtigden zal zijn in de inkomensverdeling van de gehele samenleving. In het bijzonder is het de bedoeling om na te gaan of gepensioneerden op termijn meer in armoede terecht zullen komen of niet en zo ja, met welk beleid dit eventueel geremedieerd kan worden.
3. Om voornoemde voorspellingen te kunnen maken heeft de aanvrager behoefte aan gegevens per individu. Omtrent ieder tijdstip tracht de aanvrager voor ieder individu in de steekproef zijn toekomstige eigenschappen te voorspellen met bijzondere aandacht voor de toekomstige inkomsten van het individu uit arbeid of uitkeringen van sociale zekerheid (in het bijzonder pensioenen). Hiertoe heeft hij onder andere gegevens nodig inzake sociale zekerheidsbijdragen, pensioenen, werkloosheidsuitkeringen, inkomensgaranties, ziekte –en invaliditeitsuitkeringen, familiale uitkeringen en inkomensgegevens. Wat laatstgenoemde categorie betreft, verzoekt de aanvrager om toegang te krijgen tot het fiscale databestand "IPCAL" van de FOD Financiën en onderhavige aanvraag is beperkt tot dit ene aspect van het ganse project.
4. Aangezien het de bedoeling is om variabelen te simuleren op het niveau van het individu en zijn of haar huishouden, en de resultaten uit te drukken in ongelijkheids-gerelateerde indicatoren (zoals bijvoorbeeld armoederisico's en indicatoren van arbeidsmarktintegratie), kan niet worden volstaan met anonieme gegevens, maar zijn gecodeerde persoonsgegevens noodzakelijk.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

5. Krachtens artikel 36*bis* WVP, "*vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een federale overheidsdienst of door een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die onder de federale overheid ressorteert een principiële machtiging (van het bevoegd sectoraal comité)*".
6. Het is de taak van dit Comité om na te gaan "*of deze mededeling enerzijds nodig is voor de implementatie van de opdrachten die toevertrouwd worden door of krachtens de wet aan de vragende federale overheid en anderzijds of deze mededeling in zijn diverse aspecten compatibel is met al de geldige normen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wat de verwerking van de persoonsgegevens betreft.*" (Parl. Doc 50, 2001-2002, nr. 1940/004).
7. In voorliggend geval zullen onder andere op elektronische wijze persoonsgegevens overgemaakt worden vanuit de FOD Financiën naar de aanvrager en onderhavige machtigingsaanvraag is beperkt tot deze gegevensflux. Het Comité is bevoegd om zich over deze mededeling uit te spreken.

B. TEN GRONDE

1. FINALITEITSBEGINSEL

8. "*Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en niet verder te worden verwerkt op een wijze die, rekening houdend met alle relevante factoren, met name met de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de Commissie), wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd*" (artikel 4, § 1, 2° WVP).
9. De gegevens worden aangevraagd met het oog op het uitvoeren van een studie die tot doel heeft om te voorspellen wat op termijn de plaats van pensioengerechtigden zal zijn in de inkomensverdeling van de gehele samenleving. In het bijzonder is het de bedoeling om na

te gaan of gepensioneerden op termijn meer in armoede terecht zullen komen of niet en zo ja, met welk beleid dit eventueel geremedieerd kan worden.

10. Dit doeleinde beantwoordt aan de voormelde vereisten van de WVP. Het Comité brengt in herinnering dat de gevraagde gegevens enkel met het oog op dit doeleinde mogen verwerkt worden.
11. In deze context moet ook geanalyseerd worden of het doeleinde van wetenschappelijk onderzoek van de aanvrager verenigbaar is met het doeleinde waarvoor de gegevens door de FOD Financiën worden verwerkt. De WVP laat toe dat er verwerkingen voor nieuwe doeleinden plaatsvinden voor zover deze finaliteiten niet onverenigbaar zijn met de oorspronkelijke doeleinden (artikel 4, § 1, 2° WVP). Het Comité wijst erop dat ongeacht het oorspronkelijk doel van de verwerking van de gegevens door de FOD Financiën, de verdere verwerking van deze gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden door de aanvrager hoe dan ook niet als onverenigbaar wordt beschouwd als de bepalingen van hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP (hierna het koninklijk besluit van 13 februari 2001) worden nageleefd.
12. Hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 voorziet in een cascade-systeem:
 - a. in principe dient wetenschappelijk onderzoek op basis van anonieme gegevens te gebeuren;
 - b. Indien de onderzoeker weliswaar niet de identificatie van de betrokken personen nodig heeft, maar het gegevensverlies van de anonimisering niet aankan of via de bron toch terug moet kunnen voor aanvullende gegevens, volstaan gecodeerde gegevens;
 - c. Indien er een transfert van persoonsgegevens met directe identificatie nodig is, moeten de betrokkenen niet alleen ingelicht worden over de voorgenomen transfer, maar ook hun uitdrukkelijke toestemming geven. De onderzoekers kunnen van deze verplichting vrijgesteld worden indien men in de aanvullende aangifte bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (hierna "de Commissie") met succes argumenteert dat dit niet kan of onevenredig veel moeite kost.
13. De aanvrager stelt dat hij genoodzaakt is om met gecodeerde gegevens te werken en hij motiveert dit als volgt: *"Aangezien het de bedoeling is om variabelen te simuleren op het niveau van het individu en zijn of haar huishouden, en de resultaten uit te drukken in*

ongelijkheids-gerelateerde indicatoren, kan niet worden volstaan met anonieme gegevens, maar zijn gecodeerde persoonsgegevens noodzakelijk. Daarentegen zijn exacte (niet-gecodeerde) persoonsgegevens niet nodig om simulaties te kunnen uitvoeren. Variabelen die aanleiding zouden kunnen geven tot identificatie worden daarom ook geweerd uit de aanvraag.”

14. Het Comité neemt hier akte van.
15. Zoals hoger reeds aangegeven, zullen voor onderhavige studie verschillende gegevensfluxen moeten gekoppeld en gecodeerd worden. De aanvrager zal hiertoe beroep doen op de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (gelet op het feit dat het gros van de voor de studie benodigde gegevens in de sector sociale zekerheid zullen opgevraagd worden). Aangezien er, naast de gegevens vanuit de FOD Financiën, onder andere ook gegevens vanuit ADSSB-Statistics Belgium worden opgevraagd (het betreft gegevens uit de Census 2011)¹, onderlijnt het Comité dat de beoogde codering van de gegevens conform de aanbevelingen dient te verlopen die de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer in dit domein heeft uitgevaardigd (aanbeveling nr. 01/2011 van 9 februari 2011, die werd gewijzigd in aanbeveling nr. 02/2015 van 25 februari 2015). Dit impliceert onder meer dat de Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid in deze zal optreden als verwerker van ADSSB en dat laatstgenoemde instantie aldus de rol van verantwoordelijke voor de verwerking vervult voor wat betreft de koppeling en de codering van de gegevens.
16. Het Comité vestigt er tot slot de aandacht op dat de coderende instantie de gepaste technische en organisatorische maatregelen dient te nemen om te beletten dat gecodeerde gegevens in niet-gecodeerde worden omgezet.
17. Onder die voorwaarden is de voorgestelde verwerking niet onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden (artikel 4, § 1, 2° WVP), aangezien voldaan wordt aan hoofdstuk II van het KB van 13 februari 2001.

¹ Cf. beraadslaging STAT nr. 13/2015.

2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

2.1. Gegevens

18. Artikel 4, § 1, 3°, WVP stelt dat persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig dienen te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.
19. De aanvrager omschrijft welke variabelen noodzakelijk zijn in het kader van zijn onderzoek:
- a. Ongehuwd en niet wettelijk samenwonend
 - b. Gehuwd
 - c. Wettelijk samenwonend
 - d. Weduwnaar, weduwe (of gelijkgestelde)
 - e. Overlijden partner in 2011
 - i. gemeenschappelijke aanslag
 - ii. afzonderlijke aanslagen
 - f. Uit de echt gescheiden (of gelijkgestelde) in 2011
 - g. Van tafel en bed gescheiden in 2011
 - h. Feitelijk gescheiden in 2011
 - i. Overlijden belastingplichtige
 - i. was gehuwd of wettelijk samenwonend
 - ii. was in 2011 weduwnaar geworden
 - 1. gemeenschappelijke aanslag
 - 2. afzonderlijke aanslagen
 - iii. was niet gehuwd of wettelijk samenwonend
 - j. Handicap belastingplichtige
 - k. Handicap echtgenote of wettelijk samenwonende
 - l. Aantal kinderen ten laste (niet co-ouderschap)
 - m. Aantal gehandicapte kinderen ten laste (niet co-ouderschap)
 - n. Andere personen ten laste
 - o. Handicap andere persoon ten laste
 - p. Ascendenten ten laste
 - q. Woonbonus: interesten en kapitaalaflossingen (hypothecaire leningen afgesloten vanaf 1/1/2005)
 - r. Woonbonus: premies van levensverzekeringen (hypothecaire leningen af gestoten vanaf 1/1/2005)
 - s. Enige woning op 31/12/jaar_van_inkomsten (ja)

- t. Enige woning op 31/12/Jaar_van_inkomsten (nee)
- u. Enige gemeenschappelijke woning (ja)
- v. Enige gemeenschappelijke woning (neen)
- w. Nieuwe woning, persoonlijke interessen
- x. Vernieuwde woning, persoonlijke interessen
- y. Belasting staat
- z. Belasting staat (gezin)
- aa. Gezamenlijk belastbaar inkomen
- bb. Gezamenlijk belastbaar inkomen gezin
- cc. Totaal van de afzonderlijk belastbare inkomsten
- dd. Totaal van de netto-inkomsten

20. Het Comité is van oordeel dat deze gegevens in het licht van het onderwerp van de studie toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn in de zin van artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

21. Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt, noodzakelijk is (artikel 4, § 1, 5° van de WVP).
22. De aanvrager stelt dat hij de gegevens gedurende de looptijd van het onderzoek, zijnde vijf jaar, zal bewaren. "
23. Het Comité beschouwt dit als een maximumtermijn. Mocht het doeleinde reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens nog voor afloop van deze termijn door de aanvrager te worden bewaard onder een vorm die het niet mogelijk maakt om de betrokkenen te identificeren. Onder die modaliteiten, is het Comité van oordeel dat de opgegeven bewaartermijn gepast is in het licht van voornoemd artikel 4, § 1, 5°, WVP.

2.3. Frequentie van de toegang en de duur van machtiging

24. Betreffende de door de aanvrager verzochte eenmalige toegang tot de AAPD-gegevens, is het Comité van oordeel dat deze gepast en dus in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 4, § 1, 3°, van de WVP, aangezien het hier een éénmalig onderzoeksproject betreft.

25. Hoger werd reeds aangehaald dat de aanvrager de gegevens voor maximum 5 jaar zal bewaren en de gevraagde machtigingsduur loopt hier parallel mee. Het Comité is van oordeel dat dit gepast en dus in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 4, § 1, 3°, van de WVP.

2.4. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

26. Volgens de aanvraag worden de gevraagde gegevens uitsluitend intern gebruikt – met name door drie medewerkers van de dienst “Sociale Bescherming, demografie en toekomstverkenning” van de aanvrager – en is er dus geen mededeling aan derden.
27. Het Comité ziet in het licht van artikel 4, § 1, 3° WVP en artikel 16, § 2, 2° WVP, geen bezwaren tegen het feit dat bovengenoemde personen toegang hebben tot onderhavige persoonsgegevens. Het onderlijnt wel dat de nodige maatregelen moeten worden genomen opdat de toegang in de praktijk ook beperkt blijft tot deze personen.

2.5. Rapportage

28. Overeenkomstig artikel 23 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 mogen de resultaten van de verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden in beginsel niet worden bekendgemaakt in een vorm die de identificatie van de betrokken persoon mogelijk maakt. Aldus de aanvraag worden er onder geen beding individuele gegevens of individuele resultaten gerapporteerd, waardoor identificatie mogelijk zou zijn.
29. De aanvrager moet er effectief voor zorgen dat, na analyse en gebruik van de gegevens, eventuele gepubliceerde resultaten anoniem en globaal blijven, zodat de individuele gegevens er niet rechtstreeks of onrechtstreeks uit geïdentificeerd kunnen worden. De resultaten mogen dus enkel onder globale en naamloze vorm worden verspreid.

3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

30. Een belangrijk principe van de WVP is dat in beginsel geen persoonsgegevens mogen worden verwerkt zonder dat de betrokken persoon daarvan in kennis wordt gesteld (artikel 9 WVP)².

² Artikel 14 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 voorziet in een bijkomende specifieke regeling voor wat de verwerking van gevoelige gegevens betreft, maar niet voor wat de ‘gewone’ persoonsgegevens betreft. Het Comité past voor laatstgenoemde categorie dan ook de gewone, algemene principes toe zoals voorzien in artikel 9 WVP.

31. In onderhavig geval impliceert deze verplichting concreet dat de FOD Financiën³ aan de betrokkenen de nodige informatie dient te verstrekken. Gelet op de aard en de omvang van de geplande gegevensverwerking, verzoekt het Comité om de informatieverstrekking via de website van de FOD Financiën te organiseren.

4. BEVEILIGING

4.1. Op het niveau van de aanvrager

32. Uit het veiligheidsevaluatieformulier dat de aanvraag tot mededeling van de gegevens en het vertrouwelijkheidscontract vergezelde, kan opgemaakt worden dat 13 veiligheidsmaatregelen die door het Comité in het algemeen worden aanbevolen bij de verwerking van persoonsgegevens, zijn gerealiseerd. Hoewel er geen logging is van de toegang, blijkt uit de aanvraag dat er slechts drie personen toegang zullen krijgen tot de gevraagde gegevens. De gegevens worden bovendien in een lokaal bewaard dat fysiek wordt beveiligd en de pc's zijn beveiligd door middel van een paswoord. Verder heeft de aanvrager ook de technische mogelijkheden ontwikkeld om de gegevens geëncrypteerd te bewaren.
33. De combinatie van de verschaft informatie in het aanvraagdossier wijst aldus het Comité op een redelijk niveau van (technische/ICT) veiligheid.

4.2. Op het niveau van de FOD Financiën

34. Wat de FOD Financiën betreft heeft het Comité reeds in vroegere beraadslagingen het veiligheidsbeleid en de aanduiding van de consultant inzake informatiebeveiliging geëvalueerd.

OM DEZE REDENEN

het Comité

1° machtigt de mededeling van de hogervermelde persoonsgegevens die bij de FOD Financiën worden bewaard en dit om het doeleinde zoals omschreven in randnummer 9 te verwezenlijken;

³ De KSZ is in deze vrijgesteld van de informatieplicht, gelet op artikel 29 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001. De aanvrager is in principe ook vrijgesteld, aangezien hij enkel over gecodeerde gegevens beschikt en de betrokkenen dus niet kan contacteren. (Zie de commentaar bij artikel 14 in het Verslag aan de Koning bij het Uitvoeringsbesluit bij de WVP (p. 7853 van het Staatsblad van 13/03/2001)).

2° bepaalt dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden vermeld in deze beraadslaging (zie in het bijzonder randnummers 10, 15, 16, 23, 27, 29 en 31) worden nageleefd;

3° beslist dat het zich het recht voorbehoudt om, in voorkomend geval op geregelde tijdstippen, de effectieve en duurzame toepassing te controleren van technische en organisatorische maatregelen die conform de stand van de techniek zijn en van aard om de risico's adequaat te dekken. In dit verband gebiedt het Comité de aanvrager iedere relevante wijziging in de beveiliging van de gemachtigde verwerkingen aan het Comité mee te delen.

Voor de Wnd. Administrateur, afw.

De Voorzitter,

(get.) An Machtens
Wnd. Afdelingshoofd ORM

(get.) Stefan Verschuere